

Datum
2019-04-22
Vår referens
Linda Tuominen
Utvecklingssekreterare
linda.tuominen@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Återrapportering av Uppdrag budget 2018 - Utreda och föreslå en mer ändamålsenlig organisering av stadens drogförebyggande arbete STK-2018-89

Sammanfattning

Malmö stad bedriver redan ett drogförebyggande arbete men det finns ett behov av att samordna och vidareutveckla det. Dels för att implementera den nationella ANDT-strategin, dels för att bidra till att skapa bästa möjliga förutsättningar för en socialt hållbar stad.

Drogförebyggande arbete sett till den nationella ANDT-strategin handlar om alkohol, narkotika, doping och tobak. I Malmö inkluderas även läkemedelsmissbruk samt spelberoende inklusive gaming, ANDT-S. Ansvaret för verksamheter relaterade till det drogförebyggande arbetet faller under flera nämnders reglementen.

För att veta hur en mer ändamålsenlig organisation av det drogförebyggande arbetet ska se ut behöver det göras en kartläggning av stadens pågående arbete relaterat till den nationella ANDT-strategin 2016-2020. I denna ska även pågående arbete relaterat till läkemedelsmissbruk och spelberoende inklusive gaming ingå. Det finns också behov av att göra en kartläggning av samverkan samt utreda hur det drogförebyggande arbetet ska organiseras samt hur det ska samordnas.

I det fortsatta arbetet bevakas utvecklingen av arbetet med Communities that Care (CTC) samt målet i kommunstyrelsens nämndsbudget 2019 att *“Senast 31 december 2019 ska en samverkansorganisation inom området brottsprevention mellan Malmö universitet, Malmö stad och polisen vara etablerad”*.

Senast oktober 2019 ska stadskontoret återkomma med en slutrapport, med förslag på hur en mer ändamålsenlig organisation av stadens drogförebyggande arbete ska se ut.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen godkänner Delrapport – Utreda och föreslå en mer ändamålsenlig organisation av stadens drogförebyggande arbete.

Beslutsunderlag

- §403 KS AU Uppdrag budget 2018 - Utreda och föreslå en mer ändamålsenlig organisering

av stadens drogförebyggande arbete

- Uppdragsbeskrivning ändamålsenlig organisation för det drogförebyggande arbetet
- G- Tjänsteskrivelse KSAU 190527 - Uppdrag Budget 2018 Delrapport Utredda och föreslå en mer ändamålsenlig organisation av stadens drogförebyggande arbete
- Delrapport Uppdrag budget 2018 En mer ändamålsenlig organisation av stadens drogförebyggande arbete

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2018-06-11

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2019-05-27

Kommunstyrelsen 2019-06-11

Beslutet skickas till

Arbetsmarknads- och socialnämnden

Fritidsnämnden

Funktionsstödsnämnden

Förskolenämnden

Grundskolenämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden

Kulturnämnden

Miljönämnden

Serviceämnden

Stadsbyggnadsnämnden

Tekniska nämnden

Överförmyndarnämnden

Ärendet

För att skapa en trygg, välmående och attraktiv stad är det väsentligt med ett drogförebyggande arbete samt att minska de skador och problem som användande av alkohol, narkotika, doping, tobak och spel inklusive gaming (ANDT-S) medför.

Det pågår redan ett drogförebyggande arbete i Malmö stad vilket bygger på insatser från många olika håll. Ett framgångsrikt drogförebyggande arbete kräver långsiktighet och god samverkan mellan förvaltningar, myndigheter och andra organisationer.

I kommunfullmäktiges budget för 2018 gavs kommunstyrelsen i uppdrag att i samråd med berörda nämnder, utreda och föreslå en mer ändamålsenlig organisation av stadens drogförebyggande arbete.

I uppdragsbeskrivningen (STK-2018-89) ligger fokus på att tydliggöra och definiera det drogförebyggande arbetet samt att i samverkan med berörda förvaltningar föreslå hur arbetet ska organiseras. Att redovisa eventuella ekonomiska konsekvenser och hur Malmö stads kontakter med Länsstyrelsen, Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen och Tullverket bör utformas inom området kommer också att ske.

Delrapportering av uppdraget

Arbetet med att utreda och föreslå en mer ändamålsenlig organisation för stadens drogförebyggande arbete består av två delar:

1. Beskrivning av uppdraget relaterat till styrdokument, definitioner och pågående arbete som redovisas i en delrapport.
2. Beskrivning av pågående arbete med utgångspunkt i dels en kartläggning av förvaltningarnas arbete med den nationella ANDT-strategin, dels en kartläggning av samverkan kring det drogförebyggande arbetet. Även kontakten med berörda myndigheter samt eventuella ekonomiska konsekvenser kommer att beskrivas. Resultatet redovisas i en slutrapport med förslag på hur en mer ändamålsenlig organisation av stadens drogförebyggande arbete ska se ut.

Denna rapport utgör del 1, hela uppdraget redovisas i oktober 2019.

Styrning och samordning av det drogförebyggande arbetet

Malmö stad bedriver redan ett drogförebyggande arbete men det finns ett behov av att samordna och vidareutveckla det. Dels för att implementera den nationella ANDT-strategin, dels för att bidra till att skapa bästa möjliga förutsättningar för en socialt hållbar stad.¹

Då det drogförebyggande arbetet har inverkan på såväl trygghet och hälsa som ekonomi förväntas arbetet även bidra till att utjämna skillnader i jämlikhet och jämställdhet. Det handlar inte minst om att se till barnets rättigheter. Genom att dra nytta av erfarenheter från olika storsatsningarna och det nyligen igångsatta Communities That Care (CTC)² samt andra förebyggande åtgärder vill vi skapa en drogförebyggande organisation som håller i längden.

I kommunfullmäktiges budget för 2016, 2017, 2018 och 2019 finns målområde 6. *En trygg stad* med målet *I Malmö ska alla känna sig trygga och vara säkra såväl i hemmet som i stadens offentliga rum*. Det är tydligt att arbetet med de utmaningar som finns bör ske i samverkan, och drogförebyggande insatser är ett av de prioriterade områdena tätt sammankopplat med andra preventionsinsatser.

Malmö stad har undertecknat A declaration of Cities Commitment to the 2030 Sustainable Development Agenda. Det innebär att Malmö senast 2020 ska ha utvecklat en integrerad, holistisk utvecklingsstrategi för att uppnå de globala målen senast år 2030 i form av en lokal Agenda 2030. Det drogförebyggande arbetet kan direkt relateras till *Mål 3 – Hälsa och välbefinnande*. Delmålet *3.5 Förebygga och behandla drogmissbruk* innebär att stärka insatserna för att förebygga och behandla drogmissbruk, inklusive narkotikamissbruk och skadligt alkoholbruk.

För att det drogförebyggande arbetet ska ske enligt uppdragets målsättning behövs en modell för styrning och samordning samt en tydlighet angående hur arbetet ska bedrivas positionerat inom

¹ I februari 2016 beslutade regeringen om en förnyad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken, den så kallade ANDT-strategin som avser perioden 2016-2020. Strategin bygger vidare på den tidigare strategin för åren 2011–2015 genom att ta tillvara de erfarenheter och den kunskap som kommit fram under den perioden. Socialstyrelsen, Folkhälsomyndigheten, Tullverket och Länsstyrelserna har alla särskilda uppdrag kopplat till den nationella strategin. Strategin för att uppnå det övergripande målet i ANDT-strategin består av tre delar: ett samhälle fritt från narkotika och dopning, minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och ett minskat tobaksbruk. Strategin innehåller sex mål som tillsammans ska bidra till att uppnå det övergripande målet.

² Communities That Care (CTC) är ett styrsystem för ett långsiktigt, systematiskt socialt preventionsarbete, med målet att möjliggöra goda uppväxtvillkor för barn och unga. CTC handlar om preventionsarbete på universell nivå och arbetetssättet ska implementeras i hela staden.

Malmö stads organisation. Ansvaret för verksamheter relaterade till det drogförebyggande arbetet faller under flera nämnders reglementen. Likaså kan det drogförebyggande arbetet komma att ha ekonomiska konsekvenser.

Inom det preventiva arbetet arbetar Malmö stad med brotts- och drogförebyggande samt trygghetsskapande åtgärder i bred samverkan med andra aktörer både inom och utom kommunen. Detta sker via tillämpning av lagar och nationella riktlinjer, genom regionala och lokala överenskommelser, via övergripande system och gemensamma prioriteringar. Drogförebyggande arbete sett till den nationella ANDT-strategin handlar om alkohol, narkotika, doping och tobak. I Malmö inkluderas även läkemedelsmissbruk samt spelberoende inklusive gaming, därav ANDT-S.

Preventionsvetenskap är ett multidisciplinärt ämne och många olika typer av insatser och åtgärder såsom regleringar, utbildning, specifika interventioner, hälsofrämjande insatser och socialpolitiska åtgärder kan beskrivas som förebyggande. Många av insatserna har dessutom inverkan på fler områden.

Prevention brukar delas in i universell, selektiv och indikerad prevention. Förutom arbetet utifrån de tre preventionsnivåerna sker ett främjande arbete i stadens förskole- och skolverksamheter, kultur- och fritidsverksamheter samt vid stadens andra mötesplatser. I förskolan och skolan sker arbetet genom dess kompensatoriska uppdrag enligt läroplanerna³ och inom kultur- och fritidsverksamheterna sker det genom att erbjuda barn, ungdomar, vuxna och äldre en meningsfull fritidssysselsättning, aktiv fritid och möjligheter till deltagande i stadens kulturliv. Utformningen av stadens infrastruktur och miljö påverkar också, vilket gör att stadens tekniska förvaltningar bör involveras i arbetet framöver.

Stadskontorets bedömning

Det finns ett behov av att göra en kartläggning av stadens pågående arbete relaterat till den nationella ANDT-strategin 2016-2020 för att veta hur en mer ändamålsenlig organisation av det drogförebyggande arbete ska se ut. I denna ska även pågående arbete relaterat till läkemedelsmissbruk och spelberoende inklusive gaming ingå. Det finns också behov av att komplettera de kartläggningar som gjorts gällande samverkan.

Samtliga förvaltningar behöver involveras eftersom drogförebyggande arbete angår alla i staden. Det drogförebyggande arbetet behöver skalas upp successivt och detta bör ske i samverkan. Kartläggningen av arbete och samverkan ska därför omfatta samtliga förvaltningar.

Kartläggningarnas resultat kommer att redovisas i slutrapporten som en bakgrund till förslag på fortsatt arbete. I arbetsmarknads- och socialförvaltningen pågår ett arbete med att kartlägga samverkansformer för barn och unga i behov av stöd.⁴ Kartläggningen kan med fördel användas som en del i kartläggningen av samverkan relaterat till det drogförebyggande arbetet.

Då det, som tidigare nämnts, redan pågår ett drogförebyggande arbete är tanken att samordna och vidareutveckla det befintliga. Som utgångspunkt används de sex målen i den nationella ANDT-strategin. Malmö stads avsikt är att ha en långsiktig och hållbar organisation för det drogförebyggande arbetet som fungerar oavsett det kommer att finnas en nationell ANDT-

³ Läroplan för förskolan 98 (reviderad 2016), Läroplan Lgr11 för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet, Läroplan Gy11 för gymnasieskolan

⁴ ASN-2019-6184

strategi eller inte.

Stadskontorets förslag

Stadskontorets inriktning i arbetet med att utreda och föreslå en mer ändamålsenlig organisation av stadens drogförebyggande arbete innebär att under våren och sommaren 2019 kartlägga stadens arbete och samverkan relaterat till det drogförebyggande arbetet. Det innebär att kartlägga:

- vad respektive berörd förvaltning arbetar med kopplat till den nationella ANDT-strategin 2016-2020 men också vad som pågår relaterat till ANDT-S generellt.
- hur samverkan sker med olika berörda myndigheter.
- hur samverkan sker inom staden och då väga in den kartläggning arbetsmarknads- och socialförvaltningen gör relaterat till samverkansgrupper med fokus på barn och unga i behov av stöd.

I det fortsatta arbetet bevakas även utvecklingen av arbetet med Communities that Care (CTC) samt målet i kommunstyrelsens nämndsbudget 2019 att *“Senast 31 december 2019 ska en samverkansorganisation inom området brottsprevention mellan Malmö universitet, Malmö stad och polisen vara etablerad”*.

Senast oktober 2019 ska stadskontoret återkomma med en slutrapport, med förslag på hur en mer ändamålsenlig organisation av stadens drogförebyggande arbete ska se ut.

Ansvariga

Per-Erik Ebbeståhl Avdelningschef

Eva Marie Tancred Utvecklingssekreterare

Andreas Norbrant Stadsdirektör